

1. Obiekt

156/10 BUDYNEK GOSPODARCZY - GOŁĘBNIK

2. Czas powstania

1914 r

3. Miejscowość

K O R Y T O W O

4. Adres

Korytowo
73-222 Suliszewo

nr hipoteczny 94/182

5. Przynależność administracyjna

województwo gorzowskie

gmina Choszczno pow. Choszczenski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Kürtow

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo szczecińskie

powiat Choszczno

8. Właściciel i jego adres

P.P.G.R. Choszczno
z siedzibą w Wardyniu
73-200 Choszczno

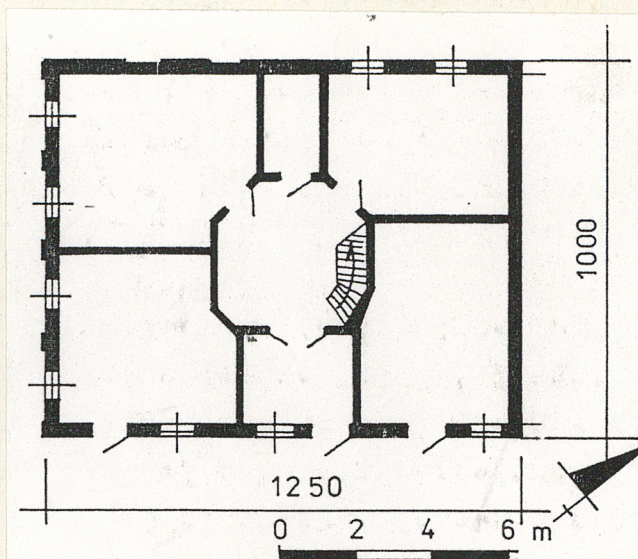
9. Użytkownik i jego adres

Z.R. w Korytowie
73-222 Suliszewo
woj. gorzowskie

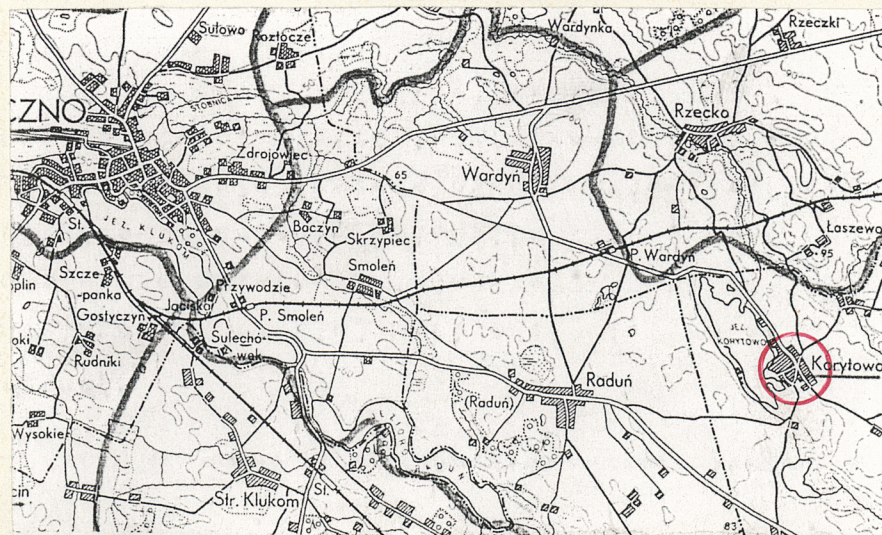
10. Rejestr zabytków

Nr

data

1.

Ewidencjonowany budynek wzniesiony został w 1914 r. /data na chora-giewce/, w ramach kompleksowej rozbudowy zespołu folwarcznego na pocz. XX w.

W owym czasie właścicielem majątku w Korytowie była rodzina v. Schliessen, która przejęła dobra w 1828 r. Za jej rządów przebudowano dwór, wzniesiono nowe obiekty folwarczne /4 ów. XIX - 1 ów. XX/ które w większości zachowały się do czasów współczesnych.

Budynek gospodarczy - gołębnik stanowi jeden z najmłodszych elementów kompozycji przestrzennej podwórza gospodarczego.

Jest to budynek murowany, parterowy, z centralną, 3-kondygnacyjną wieżą /gołębnik/, założoną na rzucie 8-boku. Forma architektoniczna nawiązuje do podobnych obiektów /gołębnik/ na obszarze południowego Pomorza /np. Pomień/. Po 1945 r. obiekt związany ze Spółdzielnią Produkcyjną, od l. 60-tych z PGR-em - stanowi komórki gospodarcze pracowników folwarcznych.

Orientacja

Korytowo to średniej wielkości wieś sołecka położona w półn-wschodniej części woj. gorzowskiego, oddalona ok. 50 km od Gorzowa Wlkp. i ok. 9 km na połud-wschód od Choszczyna /siedziba UMiG/. Wieś o zwartym założeniu wielodrożnicowym o układzie małomiasteczkowym, usytuowana bezpośrednio po wschodniej stronie jez. Korytowo. Sąsiednie miejscowości to: od zachodu /3 km/ Raduń; od północy /3 km/ Rzecko i Wardyń; od wschodu /5 km/ Kołki. Wieś położona przy lokalnej drodze Wardyń - Zieleniewo.

Sytuacja

Ewidencjonowany budynek /gołębnik/ zlokalizowany jest w zachodniej części wsi, w ramach zespołu folwarcznego, wydzielonego od reszty wsi aleją dworską. Budynek posadowiony jest w południowo-zachodniej części zespołu folwarcznego, w ciągu małokubaturowej zabudowy gospodarczej, w odległości ok. 15 m od jeziora. Gołębnik przylega półn-wschodnią ścianą szczytową do budynku gospodarczego, po wschodniej stronie dwa budynki inwentarskie, po południowej /w odległości ok. 20 m/ usytuowany jest budynek rzadcy.

Materiał, technika, konstrukcja

Posadowienie - budynek osadzony na dwupoziomowych ławach fundamentowych /różnica w szczytach wynosi ok. 30 cm/, z kamienia łamanego zwieńczonego warstwą cegieł na płask; cokół o wysokości 30-200 cm, niwelujący spadek terenu w kierunku zachodnim.

Ściany obwodowe murowane z cegły ceramicznej /wiązanie krzyżowe/, o przekroju ok. 45 cm, powiązane konstrukcyjnie - w szczycie północnym - z sąsiednim budynkiem. Ściana południowa, wschodnia oraz ściany 8-bocznej wieży również murowane, z ceglanymi narożami i lizenami oraz tynkowanymi polami. Nadproża okienne i drzwiowe ceglane, zwieńczone łukiem pełnym lub odcinkowym. Ściany wewnętrzne murowane, tynkowane i bielone.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok. 500 m³ /w tym: ok. 140 m³ gołębnik</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 140 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>budynek gospodarczy, gołębnik</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>budynek gospodarczy</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p>		<p>19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Ogólny stan techniczny głównych elementów konstrukcyjnych - dobry. Ubytki tynku /szczególnie w obrębie ścian gołębnika/, zniszczona stolarka okienna i drzwiowa, przegniłe elementy stropu na górnym poziomie gołębnika.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Ewidencjonowany budynek to przykład całościowo zachowanej, małokubaturowej architektury pierwotnego założenia folwarcznego, który stanowił charakterystyczny element kompozycji przestrzennej.</p> <p>Obiekt należy użytkować zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem, bez wprowadzania zmian w zakresie bryły oraz ukształtowania elewacji - szczególnie w obrębie wieży gołębnika.</p> <p>Bieżące prace konserwatorskie winny zabezpieczyć obiekt przed zamakaniem, następnie uzupełnić ubytki w tynku oraz elementy stolarki okiennej.</p> <p>Wszelkie prace przy obiekcie winny być skorelowane z rewaloryzacją całego zespołu folwarcznego.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

W. Schumacher, Wanderungen und Streifzuge durch den Kreis Arnswalde, Arnswalde 1937.

M. Paszkowska, Studium naukowo-historyczne Dworu w Korytowie, PP PKZ Szczecin 1979 /maszynopis/

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Mapa sztabowa wsi Korytowo /Kürtow/ z kon. XIX w. -
kserokopia wg negatywu 2386/R z Prac.Fot. PKZ Sz-n.

24. Uwagi różne

Karta opracowana na zlecenie PPGR Choszczno, z siedzibą
w Wardyniu

25. Opracował

tekst mgr Waldemar Witek, 06.1993 r. /BSiDK Sz-n/

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Waldemar Witek, 06.1993 r. /BSiDK Sz-n/

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Cezary Nowakowski, 06.1993 r. /BSiDK Sz-n/

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów PSOZ w Gorzowie Wlkp.

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

1993.12.04

Państwowa Służba Ochrony Zabytków
ODDZIAŁ WOJEWÓDZKI
ul. Jagiellońska 8
66-413 Gorzów Wlkp.
t. l./fax 236-12 55 295

Wojewódzki Konserwator Zabytków
mgr Władysław Chrostowski

27. Załączniki

2 wkładki

1. Miejscowość K O R Y T O W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) B. GOSPODARCZY-GOŁĘBNIK	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, fotografie
-----------------------------------	---	---

c.d. rubr. nr 13

Strop - ceramiczny, płaski, typu kleina; na III kondygnacji gołębnika strop drewniany, belkowy, z deskowym pułapem, podsufitką na matach trzcinowych, tynkowany na gładko.

Wieżba dachowa: budynek główny - o konstrukcji krokwiowo-płatwiowej, z pojedynczą podporą stolcową i płatwią kalenicową, końce krokwi wsparte zaciosami na murłatych, wyprowadzone ok. 40 cm poza lico ścian; gołębnik - konstrukcja krokwiowa, wsparta na centralnym słupie i promienistym układzie belek stropowych.

Pokrycie połaci dachowych stanowi papa asfaltowa; pośrodku gołębnika metalowa sterczynka z chorągiewką /1914/.

Posadzki - betonowe, również na poszczególnych kondygnacjach gołębnika.

Schody w obrębie gołębnika - drewniane, policzkowe, zabiegowe, z prostą poręczą.

Okna w metalowych ramach, stałe, dzielone szczeblinami, z uchylnymi środkowymi kwaterami, zwieńczone łukiem pełnym /fot. 6/. Na II kondygnacji gołębnika okna 9-kwaterowe, przesklepione płasko, z wlotami dla gołębi.

Drzwi zewnętrzne 1-skrzydłowe, spągowe, pierwotnie z nadświetlem, zawieszane na pasowych zawiasach; drzwi wewnętrzne 1 lub 2-skrzydłowe /fot. 5/, spągowe, zawieszane na pasowych zawiasach, przesklepione łukiem odcinkowym.

Rzut

Budynek założony został na planie prostokąta o wym. 1250 x 1000 cm, zorientowanego na osi SW-NE; front skierowany w kierunku południowo-wschodnim. Pośrodku budynku wyprowadzona jest 8-boczna wieża gołębnika, o boku ok. 180 cm. Wszystkie wejścia do budynku umieszczone są w elewacji połud-wschodniej. Wnętrze budynku w układzie dwutraktowym /trakty o zbliżonej głębokości/; w obrębie gołębnika pomieszczenia jednowewnętrzne. Brak wewnętrznej komunikacji między poszczególnymi częściami budynku.

Bryła

Ewidencjonowany budynek charakteryzuje się dwuczłonową bryłą, złożoną z prostopadłościennego budynku gospodarczego

Wkładkę założył: mgr W. Witek, 06.1993 r.
(imię, nazwisko, data)

c.d. wkładka nr 2

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Gorzowie Wlkp.

2.

3.

4.

5.

1. Miejscowość K O R Y T O W O	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) B. GOSPODARCZY-GOŁĘBNIK	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, foto, plan sytuacyjny
-----------------------------------	---	--

c.d. rubr. nr 13

go, nakrytego płaskim dachem 2-spadowym oraz graniastosłupowa, 8-ścienna wieża, nakryta również płaskim daszkiem ostrosłupowym. Wysokość całkowita budynku gospodarczego wynosi ok. 500 cm, gołębnika ok. 1000 cm. W sensie formalnym jest to budynek parterowy, z 3-kondygnacyjną wieżą, niepodpiwniczony, bez poddasza.

Elewacje

Elewacje budynku rozwiązane w sposób symetryczny /szczególnie w obrębie ścian gołębnika/, z użyciem pionowych /ceglane lizeny/ i poziomych /otwory okienne, gzymsy międzykondygnacyjne/ elementów podziału.

Elewacja frontowa /południowo-wschodnia/ 6-osiowa, zdewaleryzowany /nieczytelna/ przez wtórnie dostawione wiaty.

Elewacja szczytowa /połudn-zachodnia/ 4-osiowa, lustrzanie symetryczna, z dodatkowym podziałem za pomocą lizen ceglanych. Elewacja północno-zachodnia 4-osiowa, symetryczna.

Elewacje ścian gołębnika 1-osiowe, 2-kondygnacyjne /ponad dachem budynku gospodarczego/, z ceglanymi narożami, zaakcentowane kostkowymi gzymsami międzykondygnacyjnymi, łukami nadotworowymi oraz ozdobnymi deskami podokapowymi.

Instalacje: elektryczna.Spis fotografii

1. B. gospodarczy-gołębnik - widok ogólny od południa
2. -:- - elewacja południowo-zachodnia
3. -:- - elewacja północno-zachodnia
4. -:- - fragment wieży /gołębnika/ z widocznymi elementami dekoracji architektonicznej /lizeny, gzymsy, deski podokapowe/
5. -:- - 2-skrzydłowe drzwi spągowe w przyziemiu gołębnika
6. -:- - okno w metalowej ramie w obrębie ściany gołębnika

Wkładkę założył: mgr W. Witek, 06.1993 r.
(Imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Gorzowie Wlkp.

JEZ. KORYTOWO

